

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2011/109

Karar Sayısı : 2012/145

Karar Günü : 11.10.2012

R.G. Tarih-Sayı : 28.03.2013-28601

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Kocaeli 1. Vergi Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 27.10.1999 günlü, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 3. maddesinin, 18.6.2009 günlü, 5911 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen (9) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan *"ve mali yükleri,"* ibaresinin, Anayasa'nın 73. maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Davacı şirket adına ithal edilen emtiaya ilişkin olarak tahakkuk ettirilen ek mali yükümlülük ve katma değer vergisine yönelik itirazın reddi üzerine açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanaatine varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

27.10.1999 günlü, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 3. maddesinin, 18.6.2009 günlü, 5911 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen ve itiraz konusu kuralı da içeren (9) numaralı bendi şöyledir:

'9. 'İthalat vergileri' deyimi,

a) Eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler **ve mali yükleri,**

b) Tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ithalatta alınacak vergileri ve diğer mali yükleri;

,

İfade eder.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 73. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 3.11.2011 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Cengiz ERTEN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, bir kamu alacağının vergi ve benzeri mali yük olarak nitelendirilebilmesi için öncelikle kanunla düzenlenmesi gerektiği; Anayasa'nın 73. maddesine göre, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük koymanın kanun koyucunun yetkisinde olduğu; Bakanlar Kurulunun bu yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle, oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisinin bulunduğu; bu mali yükümlülükler dışında Anayasa'nın 167. maddesi uyarınca, dış ticaretin düzenlenmesi amacıyla ek mali yükümlülük koyma konusunda da Bakanlar Kuruluna yetki verilebileceği ifade edilmek suretiyle vergi ve benzeri mali yük ile mali yükümlülük arasındaki farkın ortaya konulduğu ancak, 5911 sayılı Kanun ile 4458 sayılı Kanun'un 3. maddesinde yapılan değişiklikle, ithalat vergilerinin kapsamına Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca getirilen ek mali yükümlülüklerin de dâhil edildiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 73. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren (9) numaralı bendinde, '*İthalat vergileri*' deyiminin, eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri ifade ettiği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 73. maddesinin üçüncü fıkrasında, '*Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.*' denilerek verginin kanuniliği ilkesi benimsenmiştir.

Anayasa'nın 167. maddesinin ikinci fıkrasında ise '*Dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek malî yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Bakanlar Kuruluna yetki verilebilir.*' denilmektedir.

Anayasa'nın 167. maddesine dayalı olarak çıkartılan ve Bakanlar Kuruluna yetki veren kanun, 2.2.1984 günlü, 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'dur. Bu Kanun gereğince dış ticaretin, ülke ekonomisinin yararına düzenlenmesini sağlamak amacıyla ithalat, ihracat veya dış ticaret işlemleri üzerine konulan vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler konulması ve kaldırılmasında Bakanlar Kurulu yetkilendirilmiştir.

Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren (9) numaralı bendindeki düzenleme ile gümrük vergileri tanımının içine diğer eş etkili vergiler ve mali yükler de dâhil edilerek gümrük idarelerince değişik adlarla tahsil edilen veya tahsil edilip edilmediği kontrol edilen tutarlar için de gümrük vergilerinin tâbi olduğu usul ve esasların uygulanması amaçlanmıştır. Böylece ek mali yükümlülükler için hak arama yolları, tahsil usulleri ve zamanaşımı gibi konularda ithalat

vergileriyle yeknesaklık sağlanmış olmaktadır. Başvuru kararında, ek mali yükümlülüklerin, ithalat vergisi tanımını içine alınması nedeniyle '*vergilerin kanuniliği*' ilkesi gereğince kanunla düzenlenmeleri gerektiği ileri sürülmüşse de bu yükümlülüklerin ithalat vergileri kapsamında olmaları bunların niteliğinde ve içeriğinde bir değişikliğe yol açmamaktadır. Zira, ek mali yükümlülüklerin, ithalat vergisi içerisine konulması, bunların alınış amaçlarını, türünü ve miktarını belirlemede Bakanlar Kurulunun yetkisini değiştirmemekte ve ek mali yükümlülüklerle vergi niteliği kazandırmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 73. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

27.10.1999 günlü, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 3. maddesinin, 18.6.2009 günlü, 5911 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen (9) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan "*ve mali yükleri*,"ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 11.10.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Üye

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Mehmet ERTEN

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Üye

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Zehra Ayla PERKTAŞ

Recep KÖMÜRCÜ

Esas Sayısı : 2011/109
Karar Sayısı : 2012/145

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN